

Sel kommune Utskrift av møtebok

Arkivsak: 2006/1922-8
Arkiv: 000
Saksbehandler: Sjur Mykletun
Dato: 03.12.2007

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
123/07	Kommunestyret	17.12.2007

Høring- forslag til endringer i kommuneloven og forvaltningsloven om rolleklarhet mv. i kommunesektoren

Vedlegg:

Regjeringens høringsbrev datert 3.10.2007, med høringsfrist 31.12.07.
Høringsnotatets kapittel 1.5. Sammendrag av forslagene.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Regjeringens høringsnotat (90s)

Saksutredning

Bakgrunn

På bakgrunn av flere saker der det er avdekket korrupsjon i kommunesektoren, har Kommunal- og regionaldepartementet satt fokus på etikk og etisk standard. Delvis har en sett korrupsjon i kommunale etater, der tjenestemenn har brutt innkjøpsreglene og mottatt penger for det. Eksempel her er korrupsjonssaken i Bærum. Delvis har en også sett dette i tilknytning til det politiske styringssystemet, som den såkalte vannverkssaken på Romerike.

KS har støttet opp om dette arbeidet, bl.a. gjennom å delta i en egen arbeidsgruppe som utarbeidet en rapport til regjeringen. KS har også etablert et eget styrevervregister for lokalpolitikere og administrative ledere. Sel kommunestyre har vedtatt å gjøre bruk av dette registeret. Det er arrangert en rekke seminarer med etikk og arbeidet mot korrupsjon som tema. I Nord- Gudbrandsdal er saken også satt på dagsorden. Administrativt i kommunene med bistand fra kommunerevisjonen. Politisk i felles formannskapsmøte nylig.

Departementet legger opp til spesielt tre typer tiltak for å sikre etisk standard:

- å sikre større åpenhet i forvaltningen
- styrke internkontroll og revisjon
- innskjerping av en del habilitetsregler

I tillegg foreslås det at fusk eller uregelmessigheter ved selve valget bør kunne føre til at folkevalgte blir suspendert, jfr. hendelsene i Drammen ved årets kommunevalg.

Det blir ellers beskrevet tiltak som ikke krever lovendring, og gjort rede for en del forhold som er vurdert, der lovgrunnlaget synes å være godt nok. I denne saken blir de forslagene som er relevante for vår kommune belyst.

Høringsforslag

- *Kommunens revisor gis rett til innsyn overfor kommunens private avtaleparter i samme utstrekning som kommunen selv har det.*

Hensikten med forslaget er å styrke kontrollen med kommunens innkjøpsvirksomhet, og avdekke mulig korrupsjon i kommunen selv eller hos leverandører og private kunder.

- *Daglig leder og styremedlemmer i kommunalt eller statlige heleide selskaper blir inhabile når saker som gjelder selskapet skal behandles i folkevalgte organer.*

I dag er det en unntaksbestemmelse i forvaltningslovens §6 som fastlegger at den folkevalgte i en slik sammenheng er habil. Departementet har en omfattende drøfting av dette punktet. Departementet legger vekt på at kan oppstå en identifikasjon med selskapet som tilsier at vedkommende person blir oppfattet mer som talsperson for selskapet enn som folkevalgt eller ansatt. Ved å ha klare habilitetskrav kan en eventuelt slippe å utelukke de folkevalgte fra å sitte i selskapsstyrer gjennom valgbarhetsbegrensninger.

- *Administrasjonssjefen og administrasjonssjefens stedfortreder utelukkes fra valg til styret i kommunale foretak.*

Kommunestyret velger selv medlemmer til styret i kommunale foretak. Administrasjonssjefen vil etter forslaget få rett til å legge et vedtak i foretakets styre fram for kommunestyret med sikte på å overprøve vedtaket. Da ligger det i sakens natur at administrasjonssjefen selv ikke er valgbar til et slikt styre.

- *Vedtak om å lukke møter og vedtak om habilitet skal kunne lovlighetskontrolleres særskilt. Vedtak om å lukke møter og vedtak om habilitet skal protokollføres med hjemmelsgrunnlag.* Lovlighetskontroll vil skje når tre medlemmer i kommunestyret krever det, og det er Fylkesmannen som foretar kontrollen. Begrunnelsen for forslaget er å understreke og tydeliggjøre åpenhet og habilitet som sentrale faktorer i god forvaltningsskikk. Dette vil gi allmennheten innsikt og tillit til de offentlige beslutningsprosessene.

- *Godtgjøring til styremedlemmer i kommunale foretak fastsettes av kommunestyret. Godtgjøring til styremedlemmer i interkommunale selskaper fastsettes av generalforsamlingen. Regnskapet skal opplyse om ytelser og lån til ledende ansatte og styremedlemmer.*

Departementet begrunner forslaget med at dette området ikke er klart lovregulert i dag. Det må ikke hefte ved de oppnevnte styremedlemmer en tvil om hvordan godtgjøring blir fastsatt.

- *Straffelovens kapittel 10, fusk og uregelmessigheter ved valg, bør kunne danne grunnlag for suspensjon til saken er rettskraftig avgjort.*

Departementet begrunner forslaget med hendelser ved høstens valg, og vil kartlegge alt relevant regelverk.

Departementet ber om høringspartenes syn på om det skal innføres valgbarhetsbegrensning for ordfører og varaordfører til styret i kommunale selskaper. Dette drøftes i notatets kapittel 4, uten at det trekkes en klar konklusjon. Det heter bl.a.:

"Alle folkevalgte med styreverv vil kunne oppleve motsetninger mellom selskapets interesser og kommunens interesser. Ordføreren har en helt spesiell rolle ved at hun eller han er den fremste representanten for kommunen. Skal det innføres regler som innskrenker valgbarheten til styret i kommunale selskaper, vil det etter departementets vurdering derfor være mest nærliggende å se på en

valgbarhetsbegrensning i forhold til ordfører. Systemet med at en varaordfører trer inn når ordføreren har forfall, tilsier at varaordfører og ordfører behandles likt med hensyn til valgbarhet". Som tidligere nevnt foreslås det at alle styremedlemmer blir inhabile når en sak vedrørende et kommunalt selskap kommer til politisk behandling. Dette vil også gjelde ordfører/varaordfører. Et annet moment er betydningen av at kommunen utøver et aktivt eierskap i kommunale selskaper. Stortingets kommunalkomite har tidligere uttalt: "det enkelte kommunestyre og fylkesting må vises tillit til å utøve det nødvendige skjønn når det gjelder å utpeke ordførere og andre folkevalgte til styreverv i selskaper der det anses som ønskelig."

Vurdering

Departementet skriver følgende i innledningen til høringsnotatet:

"Tillitsnivået i samfunnet kan sies å være en av vår mange ressurser i Norge, som det er viktig å ta vare på. Tillitssvikt i en kommune kan ramme hele kommunesektoren. På samme måte kan tillitssvikt i en del av offentlig forvaltning ramme hele forvaltningen. Offentlig sektor har en spesiell rolle i samfunnet som forvalter av fellesskapets myndighet og ressurser. Derfor bør offentlig sektor ha høye ambisjoner med hensyn til etisk standard i sin virksomhet. Kommunene utgjør en stor del av offentlig sektor, og det er derfor en målsetning at kommunene skal stå som et forbilde for resten av samfunnet når det gjelder verdier som åpenhet, rolleklarhet, etisk bevissthet og når det gjelder arbeidet mot misligheter og uetiske forhold."

Det er vel slik at alle kan slutte seg til dette utgangspunktet. Utviklingen de seinere åra er at flere kommunale oppgaver må løses gjennom samarbeid mellom flere kommuner. Årsaken til dette ligger både i behovet for å samle kompetansen, men også i mange tilfeller å utnytte den stordriftsfordelen som ligger i å løse en offentlig oppgave innen et større geografisk og befolkningsmessig område. Det er også i dag opp til den enkelte kommune å bestemme om en tjeneste skal konkurransesettes eller drives i egen regi.

Dette medfører at det blir etablert selskaper for å løse kommunale oppgaver, men også at enkelte kommuner gjør store tjenestekjøp fra private aktører av velferdstjenester som hjemmehjelp og sykehjemsdrift. Det viser seg ofte at uregelmessigheter oppstår ved brudd på innkjøpsreglene. Mange mener at den politiske kontrollen kan bli svekket ved den utviklingen en nå ser, fordi kommunestyret delegerer oppgaver til organer som ikke er underlagt direkte folkevalgt styring. Kommunen som forvaltningsmyndighet vil også kunne være utsatt for forsøk på korrupsjon. Reguleringsvedtak, behandling av dispensasjonssaker, tildeling av skjenkebevillinger er eksempel på saker som kan få store økonomiske konsekvenser for enkeltpersoner og næringsdrivende.

Administrasjonssjefen mener en innstramming av lov og regelverk er en naturlig konsekvens av de saker en har sett de senere årene. Men innstrammingen må gjøres på en slik måte at det ikke svekker kommunestyrets frihet til å organisere virksomheten etter beste skjønn. Dette er selve bærebjelken i det lokale selvstyret slik vi kjenner det. Det er å gå svært langt dersom staten skal lovregulere valgbarheten til kommunens fremste tillitsvalgte, ordfører og varaordfører.

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

1. Sel kommunestyre ser svært positivt på at det er foreslått forbedringer i lovregler som skal støtte opp om tillitsforholdet mellom kommunene og samfunnet, og forhindre korrupsjon og misligheter.
2. Sel kommunestyre støtter at kommunens revisor gis til innsyn overfor kommunens private avtaleparter. Likeens gis det støtte til at styremedlemmer og daglig leder i offentlig heleide selskaper blir inhabile når saker som gjelder selskapet skal behandles i folkevalgte organ. Kommunen mener også at vedtak om habilitet og om å lukke møter skal kunne undergis lovlighetskontroll, og dette medfører at slike vedtak må begrunnes i protokollen.

3. Sel kommunestyre mener at valgfusk må få konsekvenser for den som er med på det. Det kan ikke være rett at en som prøver å kapre stemmer på en uredelig måte etterpå skal ta plass i et folkevalgt organ.
4. Sel kommunestyre går sterkt imot valgbarhetsbegrensninger for ordfører og varaordfører til styret i kommunale selskaper. Som folkevalgt organ må kommunestyret selv gjøre en vurdering av hvilke folkevalgte som skal velges til hvilke verv. Innskjerpingen av habilitetsreglene, som Sel kommune støtter, vil sikre et ryddig forhold når det gjelder kommunens interesser i forhold til selskapets interesser.

Behandling i Kommunestyret - 17.12.2007:

Adm.sjefens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyret - 17.12.2007:

1. Sel kommunestyre ser svært positivt på at det er foreslått forbedringer i lovregler som skal støtte opp om tillitsforholdet mellom kommunene og samfunnet, og forhindre korrupsjon og misligheter.
2. Sel kommunestyre støtter at kommunens revisor gis til innsyn overfor kommunens private avtaleparter. Likeens gis det støtte til at styremedlemmer og daglig leder i offentlig heleide selskaper blir inhabile når saker som gjelder selskapet skal behandles i folkevalgte organ. Kommunen mener også at vedtak om habilitet og om å lukke møter skal kunne undergis lovlighetskontroll, og dette medfører at slike vedtak må begrunnes i protokollen.
3. Sel kommunestyre mener at valgfusk må få konsekvenser for den som er med på det. Det kan ikke være rett at en som prøver å kapre stemmer på en uredelig måte etterpå skal ta plass i et folkevalgt organ.
4. Sel kommunestyre går sterkt imot valgbarhetsbegrensninger for ordfører og varaordfører til styret i kommunale selskaper. Som folkevalgt organ må kommunestyret selv gjøre en vurdering av hvilke folkevalgte som skal velges til hvilke verv. Innskjerpingen av habilitetsreglene, som Sel kommune støtter, vil sikre et ryddig forhold når det gjelder kommunens interesser i forhold til selskapets interesser.

Utskrift:

Kommunal- og regionaldepartementet, pb. 8112 Dep. 0032 Oslo
Nord-Gudbr.dal kommunerev.distr.

Rett utskrift:

Dato: 18.12.07..... *Marie Andreassen*